

Erdély
ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 56. szám
2013/7.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztők:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Pál Gyöngyi

TURISTASÁGI, FÜRDŐÜGYI és NÉPRAJZI FOLYÓIRAT.

Augusztusi túratervek

■ **Július 27. (szombat):** Cérna-forrás (10 km). Találkozás 9-kor a monostori végállomásnál. Túra-vezető: Szatmári Béla. ♦ **Július 29–augusztus 4.: XXII. EKE Vándortábor** Csíkszépvízen. ♦ **Augusztus 3. (szombat):** Fürdőtúra a Patai-sóstóhoz (gyalog 2 km). Találkozás 6.45-kor a 4-es troli Aurel Vlaicu (IRA) végállomásánál. Túra-vezető: Szakács Éva. ♦ **Augusztus 6–11. (min. 4 nap):** Magyarlónától az Aranyos völgyéig: Testes–Dobrin–Dumitreasa–Tina-hegy–Piatra Groșilor, Prislop–Jára forrásai–Öreghavas–Kisbányahavas üdülőttelep–Bélavára–Alsó Podsága (82 km, 2300 m szintkülönbség). Túra-vezető: Kiss János, érdeklődni telefonon. ♦ **Augusztus 7. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10-kor a monostori végállomáson. Túra-vezető: Székely Lavotta ♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceumban. ♦ **Augusztus 10. (szombat):** Fürdőtúra a Patai sóstóhoz (gyalog 2 km). Találkozás 6.45-kor a 4-es troli A. Vlaicu végállomásánál. Túra-vezető: Szakács Éva ♦ Péter-forrás – Bivalyos (15 km). Találkozás 8.45-kor a 40-es autóbusz Széchenyi téri megálló-jában. Túra-vezető: Feischmidt János. ♦ **Augusztus 11. (vasárnap):** Árpád-csúcs–Kismagura–EKE-forrás (20 km). Találkozás 8.45-kor a 40-es autóbusz Széchenyi téri megálló-jában. Túra-vezető: Szócs János. ♦ **Augusztus 14. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10-kor a monostori végállomáson. Túra-vezető: Székely Lavotta ♦ Túra-vezetők tanácskozása és választmányi gyűlés 17 órától a székházban. ♦ **Augusztus 17. (szombat):** Kós Károly emlék- és teljesítménytúrák. 50 km-es táv: Kolozsvár–Báthori-hegy–Riszegetető–Szentimrei villa (Sztána). Indulás a Kakasos templomtól 6.45–7 óra között. 25 km-es táv: Szentimrei-villa–Sztána–Almási-vár–Riszegetető–Szentimrei-villa. Indulás 9.30–10 óra között. 10 km-es táv: Szentimrei-villa–Csiga-domb–Riszegetető–Szentimrei-villa. Indulás 10–10.30 között. Érdeklődni László Györgyinnél. ♦ Remetei kolostor és sziklaszoros. Túra-vezető: Vas Géza, érdeklődni

telefonon. ♦ **Augusztus 20. (kedd):** Magyar szolidaritás tüze a Bácsi-torokban. Találkozás 18 órakor a 31-es busz kisbácsi végállomásánál. Túra-vezető: Kovács D. Zsuzsa. ♦ **Augusztus 21. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túra-vezető: Székely Lavotta. ♦ **Augusztus 23–25. (péntek–vasárnap):** Vlegyásza, Tavaszi Sándor-emléktúra. Túra-vezető: Nagy Lajos, érdeklődni telefonon. ♦ **Augusztus 24. (szombat):** Gorbó-völgye (20 km, 400 m szintkülönbség). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túra-vezető: Kiss János. ♦ **Augusztus 28. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túra-vezető: Székely Lavotta. ♦ **Augusztus 30–szeptember 1. (péntek–vasárnap):** Retyezát. Túra-vezető: Ambrus Tibor, érdeklődni telefonon. ♦ Rekető–Dobrin–Testes–Kolozsvár (65 km, 1400 m szintkülönbség). Túra-vezető: Kiss János, érdeklődni telefonon. ♦ **Augusztus 31. (szombat):** Fürdőtúra a Patai sóstóhoz (gyalog 2 km). Találkozás 6.45-kor a 4-es troli A. Vlaicu végállomásánál. Túra-vezető: Szakács Éva ♦ Rekiceli-vízesés–Bot-hágó–Jósikafalva (8 km). Túra-vezető: Feischmidt János, érdeklődni telefonon. ♦ **Szeptember 4. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túra-vezető: Székely Lavotta ♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai-líceumban. ♦ **Szolgálatos napok a székházban:** hétfőn, csütörtökön 17–18 óra, kedden 11–13 óra között. ♦ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17-18 óra között a székházban.

Túra-vezetők, szervezők elérhetőségei
■ **Ambrus Tibor** 0722-377622, **Feischmidt János** 0722-542360, **Kiss János** 0364-807639, **Kovács Zsuzsa** 0747-070790, **László Györgyi** 0727-192841, **Nagy Lajos** 0729-835674, **Szakács Éva** 0743-670685, **Székely Lavotta** 0748-036290, **Szócs János** 0742-690881, **Vas Géza** 0742-659570

Székelyföldi fotótábor

Hat fotós felszerelésének ... egy része

■ Egy fotóstábor alapvető előnye, hogy a különleges fotóismeretekkel és felszerelésekkel rendelkező résztvevők nemcsak megbeszélik tapasztalataikat, hanem ismereteiket önzetlenül be is mutatják egymásnak. Így történt ez a Mezei Elemér által Homoródjánosfalván rendezett egyhetes fotótáborban is. A szerény létszámú fotóscsapat tagjai: Mezei Elemér (Kolozsvár), Moldován Mihály (Hétfalu/Săcele), Nagy Lajos (Kézdivásárhely); Rádi Bálint (Kocsord, Magyarország), Stefkovics János (Szeged, Magyarország) és jómagam. A Homoród menti tájak és településeinek műemlék templomai, a bágyi várhegy, a székelyderzsi vártemplom – ahol a helybeliek mindmáig a várpadról szabadon tárolják füstölt hentestermékeiket –, a lakat alatt lévő homoródszentmártoni sóskút, melynek tömény sósvizét a helybeliek is csak pénzért használhatják – mind-mind hálás fotótémák. És a sort folytathatom: a Vargyas-mente és romantikus szorosának nem éppen könnyű járásúnak mondható, függőhidakkal is ellátott útvonala; a Kiruly-völgyi egykori fürdőtelep nyaralóinak immár romos épületegységei, bővizű ásványvízforrásai, köztük a legerdekesebb a nagy nyomással feltörő, különböző fantasztikus buborékos formáival. Látványos turisztikai fotótúráink során mintegy 180 km-t autón, több mint 25 kilométernyit gyalogosan tettünk meg. A hangulatos esti megbeszélések lehetőséget kínáltak különböző fotós programok megismerésére és gyakorlására, a vetítéseket tanulságos eszmecsere-követtek, és újabb fotós-barátságok születtek.

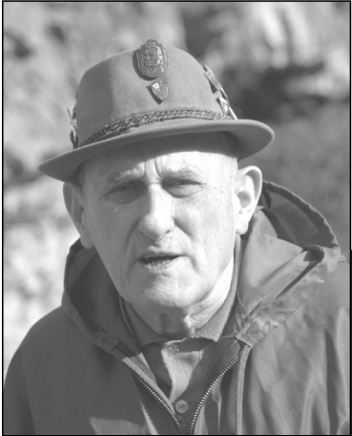
Vas Géza

Béla bácsi, a nagy öreg (1922–2013)

■ Annyira megszokott volt már a két évtizedet meghaladó jelenléte a nagy öregnek, mintha örök életre rá lett volna szabva kolozsvári EKE-osztályunkra. Ezért is ért váratlanul a hír... Bagaméri Bélát a barlangász társadalomban elsősorban a Szelek-barlangjának felfedezőjeként és a Kolozsvári Amatőr Barlangász Klub megalapítójaként tartják számon. Ha a természetjárásban is irányzatokról beszélnének, akkor elmondhatnánk róla, hogy iskolateremtő volt a barlangászatban. Mert valóban, a '70–80-as években, a kolozsvári klub barlangászeit csak „bagaméristák” néven ismerték. Fiatalkorában gyárban dolgozott, majd tanult, barlangokat tárt és térképezett fel, barlangásztközösséget és barlangásztáborokat szervezett – én most inkább csak „öregkori” EKE-tevékenységére emlékezem. Mert a barlangkutatás gyakorlati oldalának üzése külön-

leges fizikai erőnlétet követel, egyszer csak eljött az idő, hogy Bagaméri Béla sisakja és karbidlámpája végleg szegre kerüljön. De a természetjárását akkor sem hagyhatta végleg el. Figyelmét ekkor fordította frissiben az 1991-ben újjáalakult EKE felé. Már akkor, 1991-ben táborot szervez a Jád-völgyébe, majd 1992-ben, talán jellemző is, az ifjúsági szakosztály útját egyengette. Ugyanabban az évben, sokévi barlangásztáborok szervezési tapasztalatával és Balázs Arnold cserkész tábori emlékei segítségével megszervezi az EKE torockószentgyörgyi, EME-modell ihlette, vándorgyűlésnek indult első jelentős rendezvényét. Ennek becsületes, precíz, minden részletre kiterjedő (akár az útjelző nyilakat is saját kezűleg festette) kivitelezésének sikere és példája határozta meg a továbbiakban jellegét és fejlesztette a rendezvényt az elkövetkező években azzá a turistatalál-

kozóvá, amit ma EKE Vándortábornak nevezünk. 1993-ban az EKE osztály műszaki alelnökeként részt vesz az első turistaalkotás, az EKE-forrás kiépíté-

SZILÁGYI PÁLÓ PÁL

sében, év végén túra-vezető tanfolyamot szervez. Számos oklevele és kitüntetése mellett szerepel az Erdemes Turista Oklevél is, mellyel 1995-ben az EKE országos vezetőtanácsa tünte-

ti ki. A 2000-es évek elején, az újjáalakult Lépésmérő Társaság új elnökeként, ennek munkáját élesztgeti. Ugyanakkor, szintén régi EKE-hagyományok nyomán, a '40-es évek Mátyás-túráinak folytatásaként kezdeményezője és kivitelezője volt a Hunyadi Mátyás jelvénytulajdonos túramozgalomnak. Ennek folytatásaként 2004-ben a Hunyadi Mátyás-teljesítménytúrákat hozza létre. Még ekkor is, talán csak mellékesen, már a nyolcadik év-tizedét meghaladva, túrákat is vezet (2004-ben, csak kapásból: Fehér-kövek, Vlegyásza, mákói Medve-pad)... Tette mindezeket a rá jellemző, de másoktól is elvárt pontossággal, szerényen és minden hiálkodás nélkül, annyi természetességgel és feltűnésmentesen, hogy akár régi EKE-sek is rácsodálkozhatnak a visszatekintésre: – Valóban? Észre sem vettük. Mindezt Bagaméri Béla...

Ami a közelmúltat illeti: alelnöksége alatt és később is a régi EKE szervezetének, tisztségeinek visszaállításáért kardoskodott. Ötletét sajnos az akkori vezetőség nem támogatta. Viszont létrejött a kolozsvári osztály, az EKE – Kolozsvár 1891 törvényszéki bejegyzésével. Ennek egyik alapítója volt, a későbbiekben tiszteletbeli tagja lett. Ez utolsó években egyik előadója a Balogh Ernő-megemlékezésnek. Az EKE-nek adományozza szakkönyvtárát, melynek nagy része még az így átmentett, régi EKE-könyvtárból származik: az egyesület 1948-as beszüntetése és kilakoltatása után, a Rhédey-palota udvarára kihányt kupacból mentette ki a papírmalomi sors elől. Járd békében, Béla bácsi, újból, immár az örök álomban, mint ahogyan tervezted is, szeretett barlangjaid földalatti világát!

Tóthpál Tamás

Restitutio

■ Rovatunkban írásokat „szolgáltatunk vissza” az olvasókhoz. Általában olyan írásokat, melyek az egykori Erdélyi Kárpát-Egyesület (EKE) hajdani hírlapíróinak vagy a turistatársadalom más nagyjainak tollából születtek. De olyan hangulatos, fiatalok-idősek által ma is szívesen olvasott, egyesületünkhöz kapcsolódó írásokat is, amelyeknek az EKE egykori lapja, az *Erdély* hasábjain lett volna helyük.

■ A barlangok tündérvilága lassan és visszavonhatatlanul gondolataimba, zsigereimbe ivódott. Akkor sem feledkeztem meg az ott átélt élményekről, a sokszor félelmetesen szép látványokról, amikor más földi halandóhoz hasonlóan lótotam-futottam zajos, nyüzsgő városomban. A legszürkébb hétköznapiokon is elfogott a vágy újabb barlangok után, hiányoztak sejtelmesen szép, álomszerű kincsei, melyek között magam is álmodozóvá váltam, hiányzott a kaland, az ismeretlenség keresése. Szívesen böngésztem régi turista lapokat, gyakran találtam bennük a barlangkutatósról szóló írást. Itt olvastam a Misid-völgyi Bíró Lajos barlangról is, s elhatároztam, hogy mielőbb felkeresem. Így határoztuk el 1957 tavaszán a kolozsvári Akarat sportegyesület két turistájával, hogy felkeressük a barlangot. Mégis három halász társaságában üldögéltem 1957. április 6-án reggel a Nagyvárad felé zakatoló vonaton, mivel két túratársam, Blazsek Ödön és Livius lekésték a vonatot, s csak másnap reggel készültek engem utolérni. De másnap már hiába kerestek, mert én akkor... Na de ne vágjak a dolgok elébe, ez már a Szelek-barlangjával való találkozásom története.

A halászok Barátkára igyekeztek, én valamivel később, Sonkolyoson szálltam le. [Az üzemi nyaraló zárva volt, ezért] egy közeli falusi házhoz igyekeztem. A kutyák előmbé jöttek, s majd lehúzták a nadrágomat, de végül a nagy ugatásra előkerülő házigazda kimentett a házörzőivel való hadakozásból. Szállást adott, még vacsorára is meghívott Bodea Dumitru nyugdíjas bányász, újdonsült ismerősöm. Természetesen én is az asztalra tettem a hátizsákomban levő út-ralától. Évés közben beszélgettünk, én főleg a keresett barlang felől érdeklődtem, ők Lesiana néven ismerték. Kérdezősködésemre, hogy nem hallott-e a közelben levő más barlangról is, elmondta, hogy a Frântura nevű sziklatatlan oldalában van egy lyuk, amelyből nagyon erős szél fúj, ezért a pásztorok el is nevezték Szelek odújának.

– ... „karsztos területen előforduló sziklahasadékoknál megfigyelhető erős léghuzam rendszerint egy nagy és összefüggő barlangrendszer külső jele” – jelent meg lelki szemem előtt néhány nem régen olvasott sor a Moszkvai Geológiai Kutatóintézet egyik kiadványából. Olyan izgalommal fordultam házigazdám felé, hogy az egy kis gyanakodással nézett rám.

– Biztos ez, Bodea bátyám?

– Reggel, ha akarja – bizonykodott az öreg –, megmutathatom. Én ugyan fel nem mászok oda, de megtalálhatja egyedül is.

Felfedezem a Szelek-barlangját

Az alábbi írásban az idén júniusban elhunyt Bagaméri Béla meséli el, hogyan fedezte fel a Szelek-barlangját. Bagaméri Bélában a régi EKE értékrenddé kristályosodott erdélyi turista szellemiségének egyik követőjét és jelentős továbbítóját is tisztelhetjük. Rotaridesz István, az EKE (ENKE) egykori főtítkárának „tanítványa” később szorosan együttműködött Xántus Jánossal és Balogh Ernővel. A felfedezés története Bagaméri Béla, Dan Coman, Tóth Károly: *A Szelek barlangja* (1961) és Bagaméri Béla, Tóth Ilona: *Lámpafényben a barlangvilág* (1998) című – Bagaméri Béla jegyzetei, illetve a vele folytatott beszélgetések alapján íródott – kötetekben jelent meg, mindkettő bibliofil ritkaság. Előbbi a szerző fiatalos lendületét, de a kor szellemét is, míg utóbbi már a sok év tapasztalatai által mélyenszántó gondolatokká kristályosodott emlékeit tükrözi. (Összeállította és közli Tóthpál Tamás)

– Tudja, hogy ott egy nagy, esetleg több kilométeres barlang lehet? – ragadtam meg az öreg vállát.

– Kétérdőve csóválta a fejét.

– Nehezen, mert oda ugyan még egy gyerek se fér be. Majd meglátja maga is.

– Én azért csak megpróbálom, mondogattam, míg a jóleső meleget árasztó tűzhely mellett üldögélve beszélgettünk vacsora után. Nyugtalanul aludtam egész éjjel, már a hajnali szürkületben felébredtem, hogy ne zavarjam a háziak nyugalma, csendben fektüdtem, és gondolataim messze jártak, bent a még ismeretlen barlang mélyén.

– Ugyan meddig, hány évig űz még a szenvedély a föld alá, ember nem járta üregekbe? – kérdeztem hangtalanul önmagamtól. A válasz nem okozott fejtörést, nagyon jól tudtam, hogy mindaddig, amíg az öregecs ebben meg nem gátol, s még azon túl is ott maradok gondolatban az útjainkat követő fiatalok között, meglehet, hogy az örök álomban is ott fogok bolyongani a barlangok csodálatos világában.

Végre reggel lett, 1957. április hetedik, s én felcsigázott érdeklődéssel indultam útnak a Szelek odúja felé, amelynek helyét az öreg Bodea a kastély udvaráról mutatta meg, pontosan megmagyarázva, hogy a villám-sújtotta fa közelében keressem. (...) Minél magasabba kapaszkodtam, annál jobban bontakozott ki előttem a táj szépsége. A sonkolyosi szoros „Szakadás”-nak nevezett, félkörben mészkősziklák által körülzárt katalánának szélén jártam. Többször megfordultam ezen a vidéken, és pontosan tudtam, hogy a katalán túlsó oldalán a Sebes-Körös zúg tova sziklás medrében. Kecskék és birkák taposta ösvényen, kőkeny- és vadrózsa bokrok sűrűjében ereszkedtem le egy sziklák közé zárt tisztásra, amelyen kis patak folydogált keresztül. Itt megpihentem. Láttam, hogy ezt a patakot a körülötte levő fák és a bokrok teljesen elrejtik a sziklatatlan széléről letekintő kíváncsi szemek elől. A meglehetősen bővízű patak folyását követve, feljebb négy helyről előtörő karsztforrásra bukkantam. Az öreg Bodea által megjelölt fa nem messze, ott volt már előtttem. Ezek a karsztforrások tehát a „Szelek odúja” alatt bukkantak a napvilágra. Ez a megfigyelésem még jobban megerősítette felfévesemet, hogy itt egy barlangrendszer rejt a hegy gyomra. (...) Felkapaszkodtam a meredek oldalon a sziklák alá és hamarosan megtaláltam a Szelek odúját. Valóban olyan hideg szél süvített ki, hogy a közelében állva meg is fáztam. A hátizsákomból előkerültek barlangász felszerelésem, minden meleg holmimat a barlangász ruha alá vettem, s

rövidnyelű ásómmal, mely sohasem hiányzott a csomagomból, nekifogtam a rés kitisztításának. Jó kétórányi munkámba került, míg eltávolítottam a résbe hullott földet, kötőrmeléket. Igaz, időnként meg kellett szakítanom a munkát, annyira megfázott a kezem a hideg légáramlatban. Kitisztítva ugyan sokkal nagyobb volt a rés, mint azelőtt, de még így is igen szűknek bizonyult. A meggyújtott karbidlámpa lángját a szél azonnal elfújta, nem volt más választásom, mint sötétben megpróbálni a be-

– meggyújthattam karbidlámpámat, (...) s onnan menedékesen lejtő folyosóban mentem, de mindössze vagy tíz métert, mert az utat kötőrmelék zárta el. Szívem nagyot dobbant, vajon csak eddig lenne és nincs tovább? Keresgélve a folyosó baloldalában egy ablakot vettem észre, oda felkapaszkodtam, s szerencsémre volt folytatása. Négy-öt méternyit másztam négykézláb, aztán két méternyi mély üregbe ereszkedtem le. Innen a folyosó kiszélesedett, cseppkőfolyások jelentek a falakon. Reszkető lélekkel, dobogó szívvel igyekeztem előre, s éles kanyarodó után egy terembe értem. Itt úgy éreztem, hogy elhagy minden erőm, csak álltam és hagytam, hogy az örömkönnyek végigcsorogjanak az arcmonon. Cseppkövek sokaságát vett körül, s a terem közepén ott folyt a patak.

– Felfedeztem a Szelek-barlangját! – tört ki belőlem az örömköltés.

Aztán még sokáig álltam levetett sisakkal, csendben, némán, mint ahogyan templomban áll

Az első Szelek-expedíció résztvevői: Bagaméri Béla, Xántus János tanár, Gagy András, Szabó Tamás, József Mihály alpinisták, Szatmári Dénes, Voişanu Gheorghe, Nyerges János, Zürich István, Blazsek Ödön és Livius, Daume Attila turisták.

mászást. Hátizsákomat egy közeli bokorba rejtettem és faágakkal körberaktam, aztán hason csúszva igyekeztem a sziklarepedésen becsúszni. Első próbálkozásom nem sikerült, mert a szűk csatorna jobbra hajlott, s közben szűkült. Másodszor előrenyújtott karokkal indultam, a karbidlámpát a kezemben tartottam. Mikor a szűkülethez értem, rövid pihenő után kezemmel egy repedésbe kapaszkodva, lábamat egy szikladudornak feszítve, lélegeztem visszafajtvam, behúzott hassal sikerült átrépselnem magam a szorítón. Ezt a részt el is neveztem lélekszorítónak. (...) Előttem erősen lejtő barlangi folyosó sötétlett. Amikor bevilágítottam, láttam, hogy ez a folyosó szakadékbba torkoll. Az agyagos, igen csúszós sziklán nem mertem a szakadéks széléig menni, mert nem tudtam, milyen mély lehet. Köveket dobáltam le, hogy az esetleges mélységet megtudjam. A kő esése arra mutatott, hogy 3-4 méternél nem lehet mélyebb, így aztán nekivágtam az útnak, hogy ebből a később „Szelek csarnokának” elnevezett fülkéből kúrtómászással leereszkedjem a szakadékbba. Nem csalódtam, mintegy négy méteres mászás után földet értem, és itt már – kikerülve az erős léghuzatból

Már jó félkilométernyit haladtam, de a föld alatti vízesésre még mindig nem sikerült rátalálnom. Ahogy beljebb hatoltam, a zúgás egyenletesen távolodott tőlem. Lehetséges – gondolkodtam el ezen –, hogy a patak az alsó járatban van, és a vízesés moraja onnan szűrődik ide. Mindenesetre tovább merészkedni már semmiképp se lett volna tanácsos. Eddigi kalandozásom is vakmerő vállalkozás volt, ami teljesen ellenkezik a barlangkutató legelőmibb szabályával is. Nagyobb kiterjedésű föld alatti barlangrendszerek feltárása még a legszívósabb egyéni kezdeményezések erőviszonyát is meghaladja. (...) Visszatérek – határoztam el magam –, és majd a Kolozsvári Barlangkutató Intézet és alpinista barátaim segítségével folytatjuk a „Szelek-barlangját”-nak feltárási munkálatait.

Elhatározásomat tett követtem. Beleírtam nevem kezdőbetűit a sziklapad finom homokjába (...) most már hiába csalogattott tovább a barlang, elindultam visszafelé. Pihenés közben egész

testemet átjárta a csontvelőig ható nedves hideg, így gyorsított menetben lépkedtem, nem-sokára ki is melegedtem. Öltözetem gőzölgött a nedvességtől, ködfoszlányokba burkolt kísérletnek tűntem, amikor kibújtam a lélekszorítón. Egy közelben levő pásztor keresztet vetett, mikor meglátott, hiába nyugtattam, amíg meg nem mosakodtam, s át nem öltöttem a hátizsákomból előkerült ruhámba, nem hitte el, hogy közönséges ember vagyok, s nem földalatti kísértet.

– Aztán, megtalálta? – szólt meg végül. Sehogyse akarta elhinni, hogy nem kincseket keresni bújtam be a hegy mélyébe.

– Az öregek is mondják – erősködött –, hogy kincseket rejt itt a hegy mélye. – Laposakat pislogva, gyanakodva nézegetett utánam még akkor is, mikor már a lejtőn ereszkedtem lefelé.

...Ha jól meggondoljuk, igazat mondott, mert a Sonkolyosi szoros hegyvonulata valóban kincset, a karsztvidék legszebb természeti kincsét, egy cseppekbe kövesedett tündérvilágot rejtet... s a következő hétkéven, április 13-án elindult az első szervezett expedíció a Szelek-barlangjának feltáráására.

Bagaméri Béla nyomán